

А.В. Підгасцька
Уманський державний педагогічний
університет імені П.Г. Тичини

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЙБІЛЬШИХ СТУДЕНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАНАДИ

Постановка проблеми. Актуальність дослідження студентського самоврядування, студентських асоціацій, їх діяльності і функцій заслуговує нашої уваги, з одного боку для впровадження інноваційних підходів до вдосконалення виховного процесу у вищих навчальних закладах, з іншого - необхідністю виховання свідомого громадського суспільства. Це зокрема зумовлено тим, що студентська молодь бере активну участь у вирішенні соціально-економічних проблем, які виникають у суспільстві, захищаючи права та інтереси всього студентства. Розвиток системи студентського самоврядування в Україні значно залежить, як і розвиток будь-якої системи загалом, від ступеня взаємодії з більш досконалішими системами. У такому контексті актуальним для нашого дослідження є вивчення досвіду канадських сучасних студентських організацій, мети їхнього створення, та їх фактичної діяльності у суспільному житті.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемою вивчення форм та методів участі студентів в самоврядуванні вищих навчальних закладів Канади займалися (МакГресс, Дж. Ерлі, Є. МакКиллоп, Врум Ф. Кінгс, Пол Акселрод, Г. Джон, Дж. Броді, Г. Бенг, Дж. Бюрстін, Т. Пайн, Мерсер Колін та ін.). В Україні історичні аспекти діяльності студентських громадських об'єднань ХІХ – першої третини ХХ століття висвітлюють у своїх працях І. Андрухів, В. Головенько, О. Микитюк, В. Міяковський, В. Сушко, С. Черкасова, Н. Янушко та ін. Створення і діяльність сучасних студентських громадських організацій кінця ХХ – початку ХХІ століття є об'єктом дослідження В. Кулика, І. Коляки, О. Донія. Проблеми громадської активності та самореалізації сучасної студентської молоді порушують А. Калініченко, М. Квіткова, С. Шашенко, С. Ципко.

Мета статті полягає в узагальненні поняття системи вищої освіти в Канаді і функціонування в ній найбільших студентських об'єднань; визначенні основних завдань, що полягають перед студентськими організаціями та виокремленні основних принципів їхньої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Більш як пів століття тому, федеральний уряд Канади звернув увагу на те, що вирішальну роль у

підвищенні економічного розвитку, інноваційних технологій, зростання економічної та соціальної рівності відіграє вища освіта Канади. Ще у 60-ті роки істотні державні інвестиції та капіталовкладення призвели до збільшення кількості університетів та створення коледжів, з вірою і надією на те, що доступ до вищої освіти повинен базуватися на знаннях і бажанні вчитися, а не на фінансовій спроможності абітурієнта. Проте, державна політика стосовно вищої освіти Канади істотно змінилася протягом останніх трьох десятиліть. З початком 80-их років федеральний уряд зменшив фінансування і витрати провінцій на вищу освіту, знизивши капіталовкладення на що припадали на одного студента.

У 1995 році федеральний уряд найбільше за всю історію урізав фінансування на вищу освіту, різко скоротивши виплати провінціям на соціальні програми для населення до 7 мільярдів. У кожній провінції, за винятком Квебеку, таке різке скорочення фінансування безпосередньо вплинуло на значне підвищення студентам плати за навчання. Незважаючи на спроби уряду у 1990х і 2000х роках підвищити фінансування, коштів на вищу освіту все ж катастрофічно не вистачало, що призвело до того, що провінції змушені були значно менше витратити на вищу освіту, і як наслідок індивідуальні капіталовкладення та внески студентів стали основним джерелом фінансових надходжень для існуючих Канадських коледжів та університетів [5].

Сьогодні, вищі навчальні заклади покладаються значною мірою на власні джерела доходів, в основному від оплати студентами свого навчання. Такі навчальні заклади як університет Торонто (University of Toronto) отримують більше фінансових надходжень від студентів, ніж від уряду.

Раніше, ще до скорочення фінансування, доступ до усіх університетів не залежно від провінції був однаковим. Сьогодні, плата за навчання у вищих навчальних закладах Канади значно відрізняється, залежно від провінції у якій плануєш навчатися. Нині канадські студенти заохочують уряд зробити більш доступною вищу освіту, щоб зменшити соціально-економічну нерівність між громадянами і збільшити конкурентоспроможність країни на світовому рівні. Нагадаємо, що у Канаді немає єдиної загальнодержавної системи освіти: за конституцією кожна провінція сама займається цією галуззю. Мало не кожен канадський заклад університетського рівня має власний набір вимог до присудження

академічних і професійних кваліфікацій (дипломів), які визначаються також законами провінцій та дисциплінами навчання [3].

Яскравими представниками найбільших студентських організацій Канади являються Канадська федерація студентів (Canadian Federation of Students/CFS) та Канадська спілка студентських асоціацій (Canadian Alliance of Students Associations/CASA), що були створені з метою лобювання інтересів студентів перед урядовцями, які приймають закони в галузі освіти [2].

Об'єктом діяльності спілки студентських асоціацій (Canadian Alliance of Students Associations/CASA) виступає вища система освіти Канади, що є відкритою, доступною і відзначається однією з найкращих у світі. Представники студентської асоціації регулярно зустрічаються з державними політиками, державними службовцями, міністрами та представниками політичних партій, так як всі вони відіграють вагомую роль у прийнятті державних рішень і ухваленні законопроектів, що регулюють якість і доступність вищої освіти в країні.

Одне із головних завдань, що полягають перед спілкою студентських асоціацій є проведення щорічних конференцій представниками студентської асоціації з прем'єр-міністром, та іншими партійними лідерами, членами ради міністрів, на яких студенти цієї асоціації захищають права та інтереси усього студентства, обговорюючи проблеми з урядом.

Студентська асоціація займається дослідженням проблем та спірних питань, з якими стикаються студенти, обдумуючи та розробляючи креативні, прагматичні вирішення і знаходження компромісів. Усі політичні законопроекти, що стосуються студентства та системи вищої освіти в цілому, переглядаються та обговорюються членами організації, котрі дбають про те, щоб уряд почув думки, пропозиції та невдоволення студентів. Спілка студентських асоціацій має три основні принципи:

досяжність вищої освіти (дбати про те, щоб кожен компетентний, ерудований студент, котрий прагне отримати вищу освіту не зіштовхнутися з бар'єром – фінансовим, соціальним, політичним, психологічним, культурним..);

фінансова доступність вищої освіти (студенти спілки вважають, що студенти не повинні загрузати в надмірно високі, безпідставно підвищені позики в гонитві за вищою освітою);

якість вищої освіти (спілка студентських асоціацій прагне щоб якість системи державної вищої освіти належним чином фінансувалася, удосконалювалася за допомогою федерального та провінційного уряду, а не за кошти студентів).

Канадська федерація студентів (Canadian Federation of Students/CFS) була створена у 1981 році, щоб надати студентам єдиний, об'єднаний і вагомий голос, не лише на рівні окремої провінції, а й на загальнонаціональному рівні. На час створення федерації життєво необхідне завдання постало перед студентами – об'єднатися під єдиним гаслом в єдину чинну організацію, яка б справді представляла загальні інтереси студентів, як федеральному, так і провінційному уряду. На сьогодні, у федерації налічується більше половини мільйона студентів з більш як вісімдесяти студентських об'єднань з усієї Канади.

Той факт, що університети та коледжі Канади спершу були засновані державним урядом і управлялися відповідно до чинного провінційного уряду, надає право уряду визначати якість і доступність вищої освіти Канади. Рівень плати за навчання, програми фінансової допомоги студентам, створення фондів для наукових досліджень і науково-дослідної роботи опосередковано чи неопосередковано залежить від двох рівнів влади – федерального та провінційного уряду. Саме тому, для студентів надзвичайно важливо колективно об'єднатися як на провінційному, так і на національному рівнях, гарантуючи, що права та інтереси студентів з усієї країни будуть враховані і представлені у повній мірі.

Для того, щоб студентська організація успішно функціонувала та користувалася авторитетом, вона повинна ретельно досліджувати і вивчати освітні законопроекти, висувати обґрунтовані вимоги, демонструючи свою громадську підтримку, схвалення і довіру усього студентства у вирішенні і обговоренні спірних питань з урядом.

Будь-яка пропозиція, що буде пропонуватися уряду повинна бути правильна, влучна, гарно обґрунтована і підтверджена. Саме з цією метою Канадська федерація студентів оплачує роботу студентам з різних провінцій Канади, що вивчають, аналізують політику уряду, напрями і тенденції її розвитку, особливо стосовно вищої освіти, потім представляють свої альтернативи у вирішенні спірних питань.

Основна мета федерації студентів – представляти і відстоювати студентські права та інтереси. За допомогою постійної співпраці і

переговорів з посадовцями і бюрократами, федерація студентів передає свої прохання уряду.

У Канаді вищої освіти фінансується федеральним урядом, але контролюється виключно на провінційному рівні. Саме політика уряду і першочергові завдання, що перед ним полягають впливають на якість і доступність вищої освіти в Канаді. Таким чином, студентська федерація використовує стратегію співпраці з урядом як з федеральними, так і з провінційними представниками влади.

Протягом багатьох років, представники студентської федерації часто відвідують Парламентський пагорб, а також провінційні законодавчі установи по всій території Канади, зустрічаючись з членами парламенту, держслужбовцями, представниками політичних партій. Також представників студентської федерації часто запрошують виступати перед урядовими комісіями.

Звичайно, що зустрічі з представниками уряду не давали б належного результату, якби студентська федерація не користувалася значною підтримкою. Федерація студентів також не забуває демонструвати владі підтримку студентства шляхом активної участі її учасників у мирних демонстраціях з проханнями і гаслами, що приводить до мобілізації її учасників. Такі мирні заходи сприяють громадському усвідомленню проблем, що потребують нагального вирішення і втручання, впливаючи таким чином на прийняття урядових рішень.

Одним із прикладів діяльності канадської федерації студентів, оприлюднення проблеми і можливих способів їх вирішення може слугувати видрукувана ними книга під назвою «Державна освіта задля блага держави» (Public education for the public good). Перша проблема висвітлена у книзі – підвищення плати за навчання, що змушує студентів більше працювати і менше вчитися. Рекордно висока плата за навчання у поєднанні з економічною кризою, означає що найменш соціально захищені групи населення, включаючи місцевих жителів, студентів інших національностей, та студентів з фізичними вадами стикаються з багатьма перешкодами на шляху до здобуття вищої освіти. Підвищення цін та зменшення можливостей для літнього підробітку, зробили свій внесок у збільшення кількості студентів, котрі змушені працювати протягом усього навчального року. Студенти скаржаться, що займаючи низькооплачувані та низько кваліфіковані робочі місця, вони дуже виснажуються і це впливає на їх академічну успішність, особливо якщо працювати більше ніж 20

годин на тиждень. Далі студенти висвітлюють результати своїх соціологічних опитувань під назвою «Канадці підтримують державну освіту» [5].

Висновок. Найбільші студентські організації роблять вагомий внесок у розвиток вищої освіти Канади, удосконалюючи освітні реформи і законопроекти шляхом співпраці з урядовцями. Мабуть, саме тому за рівнем освіти Канада не поступається ні Сполученим Штатам, ні Великій Британії, ні будь-якій іншій європейській країні. При цьому в порівнянні з Великою Британією і США рівень цін за навчання в Канаді нижче. Канадці платять за освіту набагато менше, ніж іноземні студенти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Видишко Н.В. Педагогічна зорієнтованість вищої освіти в Канаді / Н.В. Видишко // Наукові записки. – Вінниця, 2007. - №21. – С.307-310.
2. Видишко Н.В. Структура вищих навчальних закладів в Канаді / Педагог професійної школи: зб. наук. пр. Вип. 8 / АПН України, Ін-т пед. Освіти і освіти для дорослих АПН України, Київ. проф.-пед. коледж ім. Антона Макаренка. – Київ : Науковий світ, 2007. – С.283-287.
3. Казаченко Т. Студентське самоврядування – інструмент удосконалення навчально-виховного процесу / Сучасні аспекти виховання учнівської молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Харків: ХНАМГ, 19-20 березня 2009 р.
4. Canadian Federation of Students. Strategic approach. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cfs-fcee.ca/about/strategic_approach/.
5. Canadian Alliance of Students Associations/CASA. What we do. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.casa-acaе.com/about/what-we-do/>.

